Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

17. detsember 2015*

Eelotsusetaotlus — Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala — Direktiiv 2005/85/EÜ — Liikmesriikides pagulasseisundi omistamise ja äravõtmise menetluse miinimumnõuded — Artikkel 39 — Õigus tõhusale õiguskaitsevahendile — Korduvad varjupaigataotlused — Peatava toime puudumine kaebusel, mis on esitatud pädeva riigisisese ametiasutuse otsuse peale jätta korduv varjupaigataotlus läbi vaatamata — Sotsiaalhoolekanne — Euroopa Liidu põhiõiguste harta — Artikli 19 lõige 2 — Artikkel 47

Kohtuasjas C-239/14,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tribunal du travail de Liège'i (Liège'i töökohus, Belgia) 7. mai 2014. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 14. mail 2014, menetluses

Abdoulaye Amadou Tall

versus

Centre public d'action sociale de Huy,

menetluses osales:

Agence fédérale pour l'accueil des demandeurs d'asile (Fedasil),

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: kolmanda koja president L. Bay Larsen (ettekandja) neljanda koja presidendi ülesannetes, kohtunikud J. Malenovský, M. Safjan, A. Prechal ja K. Jürimäe,

kohtujurist: P. Cruz Villalón,

kohtusekretär: ametnik V. Tourrès,

arvestades kirjalikus menetluses ja 6. mai 2015. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— A. A. Tall, esindaja: advokaat D. Andrien,

— Centre public d'action sociale de Huy, esindajad: advokaadid S. Pierre ja A. Fischer,

— Agence fédérale pour l'accueil des demandeurs d'asile (Fedasil), esindaja: *advocaat* A. Detheux,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

— Belgia valitsus, esindajad: M. Jacobs, C. Pochet ja S. Vanrie,

— Ungari valitsus, esindajad: M. Fehér ja G. Koós,

— Euroopa Komisjon, esindaja: M. Condou-Durande,

olles 3. septembri 2015. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada nõukogu 1. detsembri 2005. aasta direktiivi 2005/85/EÜ liikmesriikides pagulasseisundi omistamise ja äravõtmise menetluse miinimumnõuete kohta (ELT L 326, lk 13) artiklit 39 ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta”) artiklit 47.

2 See eelotsusetaotlus esitati A. A. Talli ja Centre public d’action sociale de Huy (Huy sotsiaalhoolekandekeskus, edaspidi „CPAS”) vahelises vaidluses selle asutuse otsuse üle lõpetada talle sotsiaalabi andmine.

Õiguslik raamistik

EIÕK

3 Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi „EIÕK”) artikkel 3 „Piinamise keelamine” näeb ette:

„Kedagi ei või piinata ega ebainimlikult või alandavalt kohelda ega karistada.”

4 EIÕK artikkel 13 „Õigus tõhusale õiguskaitsevahendile” on sõnastatud järgmiselt:

„Igaühel, kelle konventsioonis sätestatud õigusi ja vabadusi on rikutud, on õigus tõhusale õiguskaitsevahendile riigivõimude ees ka siis, kui rikkumise pani toime ametiisik.”

Liidu õigus

Direktiiv 2005/85

5 Direktiivi 2005/85 põhjendus 8 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja peetakse kinni iseäranis [hartaga] tunnustatud põhimõtetest.”

6 Direktiivi põhjendus 15 on järgmine:

„Kui varjupaigataotleja esitab korduva taotluse ilma uusi tõendeid või argumente esitamata, oleks ebaproportsionaalne kohustada liikmesriike läbivaatamismenetlust täies ulatuses uuesti korraldama. Sellistel juhtudel peaksid liikmesriigid saama valida menetluse, mis võimaldaks teha erandeid varjupaigataotlejatele üldiselt antavatest tagatistest.”

7 Direktiivi põhjenduses 27 märgitakse:

„Asjaolu, et otsuseid varjupaigataotluse ja pagulasseisundi äravõtmise kohta saab [ELTL artikli 267] mõistes kohtus vaidlustada, peegeldab [liidu] õiguse üldpõhimõtet. Õiguskaitsevahendi tõhusus, ka seoses asjassepuutuvate faktide läbivaatamisega, sõltub iga liikmesriigi haldus- ja õigussüsteemist kui tervikust."

8 Direktiivi artikkel 7 „Õigus jääda liikmesriiki kuni taotluse läbivaatamiseni" on sõnastatud järgmiselt:

„1. Taotluse esitajal lubatakse jääda liikmesriiki üksnes menetluse eesmärgil kuni tuvastav asutus on vastu võtnud otsuse vastavalt III peatükis sätestatud esimese astme menetlusele. Kõnealune õigus riiki jääda ei anna õigust saada elamisluba.

2. Liikmesriigid võivad teha erandi ainult juhul, kui vastavalt artiklitele 32 ja 34 korduvat taotlust enam läbi ei vaadata või kui liikmesriigid annavad isiku kas üle või välja teisele liikmesriigile kooskõlas Euroopa vahistamismääruses sätestatud kohustustega või kolmandale riigile või rahvusvahelisele kriminaalkohtule või tribunalile."

9 Direktiivi 2005/85 artikkel 24 „Erimenetlused" sätestab:

„1. Liikmesriigid võivad erandina II peatüki üldpõhimõtetest ja tagatistest ette näha järgmised erimenetlused:

a) esialgne menetlus IV jaos kehtestatu raames käsitletavate juhtumite läbivaatamiseks;

[...]".

10 Direktiivi artikkel 32 „Korduvad taotlused" näeb ette järgmist:

„[...]

2. Lisaks sellele võivad liikmesriigid kohaldada lõikes 3 osutatud erimenetlust, kui isik esitab korduva varjupaigataotluse:

[...]

b) pärast seda, kui eelmise taotluse kohta on otsus vastu võetud. Liikmesriigid võivad samuti otsustada rakendada seda menetlust alles pärast lõpliku otsuse vastuvõtmist.

3. Korduvate varjupaigataotluste osas tuleb esmalt kontrollida, kas esialgsest taotlusest loobumise järel või pärast selle taotluse kohta käesoleva artikli lõike 2 punktis b osutatud otsuse vastuvõtmist on kerkinud esile või taotleja poolt esitatud uusi asjaolusid või tõendeid, mis on seotud selle väljaselgitamisega, kas teda on võimalik käsitada pagulasena [nõukogu 29. aprilli 2004. aasta] direktiivi 2004/83/EÜ [miinimumnõuete kohta, mida kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad täitma, et saada pagulase või muul põhjusel rahvusvahelist kaitset vajava isiku staatus, ja antava kaitse sisu kohta (ELT L 304, lk 12; ELT eriväljaanne 19/07, lk 96)] alusel.

4. Kui käesoleva artikli lõikes 3 osutatud esialgse läbivaatamise käigus kerkib esile uusi asjaolusid või taotleja esitab uusi tõendeid, mis olulisel määral lisavad tõenäosust käsitada taotlejat pagulasena direktiivi 2004/83/EÜ alusel, jätkatakse taotluse läbivaatamist vastavalt II peatükile.

5. Liikmesriigid võivad vastavalt siseriiklikele õigusaktidele jätkata korduvate taotluste läbivaatamist, kui menetluse uuendamiseks on muid põhjusi.

6. Liikmesriigid võivad otsustada jätkata taotluse läbivaatamist ainult juhul, kui asjaomane taotleja ei saanud temast mitteolenevatel põhjustel eelneva menetluse käigus tõendada käesoleva artikli lõigetes 3, 4 ja 5 sätestatud asjaolusid, eelkõige aga kasutada õigust tõhusale õiguskaitsevahendile vastavalt artiklile 39.

[...]".

11 Direktiivi 2005/85 artikli 34 „Menetluseeskirjad" lõige 2 sätestab:

„Liikmesriigid võivad siseriiklikes õigusaktides sätestada artikli 32 kohase esialgse läbivaatamise menetluse. [...]

[…]

Need tingimused ei või välistada varjupaigataotlejatele juurdepääsu uuele menetlusele ega vii sellise juurdepääsu lõpliku tühistamise või olulise piiramiseni."

12 Direktiivi artikkel 39 „Õigus tõhusale õiguskaitsevahendile" täpsustab:

„1. Liikmesriigid tagavad, et varjupaigataotlejatel on õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtumenetluses järgmise osas:

[...]

c) otsus mitte vaadata korduvat taotlust põhjalikumalt läbi vastavalt artiklitele 32 ja 34;

[...]

2. Liikmesriigid näevad ette tähtajad ja muud vajalikud eeskirjad, et taotlejal oleks võimalik kasutada õigust tõhusale õiguskaitsevahendile vastavalt lõikele 1.

3. Liikmesriigid sätestavad vajadusel eeskirjad kooskõlas rahvusvaheliste kohustustega, mis käsitlevad:

a) küsimust, kas lõike 1 kohasel õiguskaitsevahendil on toime, mis võimaldab taotlejal jääda asjaomasesse liikmesriiki kuni selgub selle kasutamise tulemus;

b) õiguskaitsevahendi või kaitsemeetmete rakendamise võimalikkust, kui lõike 1 kohasel õiguskaitsevahendil pole toimet, mis võimaldaks taotlejal jääda asjaomasesse liikmesriiki kuni tulemuse selgumiseni. Liikmesriigid võivad ette näha ka õiguskaitsevahendi *ex officio* […]

[...]".

Direktiiv 2008/115/EÜ

13 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiivi 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (ELT L 348, lk 98) artikli 6 „Tagasisaatmisotsus" lõige 1 näeb ette:

„1. Ilma et see piiraks lõigetes 2 kuni 5 sätestatud erandite kohaldamist, väljastavad liikmesriigid tagasisaatmisotsuse iga kolmanda riigi kodaniku kohta, kes viibib nende territooriumil ebaseaduslikult."

14 Direktiivi artikkel 13 sätestab:

„1. Kolmanda riigi kodanikule võimaldatakse tõhusad õiguskaitsevahendid artikli 12 lõikes 1 osutatud tagasisaatmisega seotud otsuste vaidlustamiseks või nende läbivaatamise taotlemiseks pädevas kohtu- või haldusasutuses või pädevas organis, mis koosneb liikmetest, kes on erapooletud ja kelle sõltumatus on tagatud.

2. Lõikes 1 nimetatud pädeval asutusel või organil on volitused vaadata läbi artikli 12 lõikes 1 osutatud tagasisaatmisega seotud otsused, sealhulgas võimalus nende täitmine ajutiselt peatada, välja arvatud juhul, kui siseriikliku õiguse kohaselt juba kohaldatakse ajutist peatamist.

[…]”.

Belgia õigus

15 Varjupaigataotlejate ja muude teatava kategooria välismaalaste vastuvõtmist käsitleva 12. jaanuari 2007. aasta seaduse (*Moniteur belge*, 7.5.2007, lk 24027) põhikohtuasjas kohaldatava redaktsiooni artikkel 4 sätestab:

„Amet võib otsustada, et varjupaigataotleja, kes esitab teise varjupaigataotluse, ei saa tugineda oma taotluse läbivaatamise ajal käesoleva seaduse artikli 6 lõikele 1 seni, kuni välismaalaste amet ei ole saatnud toimikut pagulaste ja kodakondsuseta isikute ülemkomissariaadile […] ja pärast individuaalselt põhjendatud otsust […]”.

16 Nimetatud seaduse artikli 6 lõige 2 näeb ette:

„Ilma et see mõjutaks käesoleva seaduse artikli 4, artikli 4/1 ja artikli 35/2 kohaldamist, on kõigil varjupaigataotlejatel õigus saada materiaalset abi alates varjupaigataotluse esitamisest ja see õigus kehtib kogu menetluse ajal.

Kui varjupaigamenetlus lõpeb eitava otsusega, lõpeb õigus materiaalset abi saada siis, kui lõpeb varjupaigataotlejale esitatud riigist lahkumise ettekirjutuse täitmise tähtaeg. [...]

[...]”.

17 8. juuli 1976. aasta seaduse sotsiaalhoolekande riiklike keskuste kohta põhikohtuasjas kohaldatava redaktsiooni artikli 57 lõige 2 sätestab:

„[...]

Välismaalane, kes on tunnistanud end pagulaseks ja kes nõuab enda pagulasena tunnustamist, viibib Belgia Kuningriigis ebaseaduslikult, kui tema varjupaigataotlus on tagasi lükatud ja riigist lahkumise ettekirjutus on talle teatavaks tehtud.

Õigus saada abi – välja arvatud meditsiinilist hädaabi –, mida välismaalasele anti ajal, mil talle teatati ettekirjutusest riigist lahkuda, lõpeb päeval, mil välismaalane tegelikult riigist lahkub, kuid hiljemalt siis, kui lõpeb riigist lahkumise ettekirjutuse täitmiseks ette nähtud tähtaeg.

[...]”.

18 15. detsembri 1980. aasta seaduse välismaalaste riiki sisenemise, riigis viibimise ja sinna elama asumise ning riigist väljasaatmise kohta (*Moniteur belge*, 31.12.1980, lk 14584, edaspidi „15. detsembri 1980. aasta seadus”) põhikohtuasja asjaolude toimumise ajal kehtinud redaktsiooni artikli 39/1,

artikli 39/2 lõike 1 kolmanda lõigu, artikli 39/76, artikli 39/82 lõike 4 teise lõigu ja artikli 57/6/2 kohaselt saab korduva varjupaigataotluse läbivaatamata jätmise otsuse peale esitada ainult tühistamiskaebuse ja nõude selle otsuse täitmine esialgse õiguskaitse korras eriti kiireloomuliselt peatada.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

19 Senegali kodanik A. A. Tall esitas Belgias esimese varjupaigataotluse, mille rahuldamata jätmise otsus jäeti Conseil du contentieux des étrangers'i (halduskohus välismaalaste küsimustega seonduvates asjades) 12. novembri 2013. aasta otsusega muutmata.

20 Huvitatud isik esitas selle otsuse peale Conseil d'État'le (riiginõukogu) kaebuse, mis tunnistati 10. jaanuari 2014. aasta kohtuotsusega vastuvõetamatuks.

21 16. jaanuaril 2014 esitas A. A. Tall teise varjupaigataotluse, kus ta tugines asjaoludele, mida ta esitles uutena.

22 Pagulaste ja kodakondsuseta isikute ülemkomissariaadi 23. jaanuari 2014. aasta otsusega jäeti see teine varjupaigataotlus läbi vaatamata.

23 CPAS otsustas 27. jaanuaril 2014 lõpetada alates 10. jaanuarist 2014 A. A. Tallile sotsiaalabi andmine, kuna asjaomase isiku esitatud teise varjupaigataotluse tõttu ei olnud see asutus „enam pädev ei integreerumisabile vastava sotsiaalabi ega arstiabi valdkonnas".

24 A. A. Talli teavitati riigist lahkumise ettekirjutusest 10. veebruaril 2014.

25 Huvitatud isik esitas 19. veebruaril 2014 Conseil du contentieux des étrangers'ile (halduskohus välismaalaste küsimustega seonduvates asjades) kaebuse otsuse peale jätta tema korduv varjupaigataotlus läbi vaatamata.

26 Selle kaebusega samal ajal esitas A. A. Tall 27. veebruaril 2014 eelotsusetaotluse esitanud kohtule kaebuse CPAS-i otsuse peale lõpetada talle sotsiaalabi andmine.

27 Eelotsusetaotluse esitanud kohus tunnistas selle kaebuse vastuvõetavaks ja põhjendatuks osas, mis puudutas ajavahemikku 10. jaanuarist 2014 kuni 17. veebruarini 2014, kuna põhikohtuasjas käsitlusel olev otsus sotsiaalabi andmise lõpetamise kohta sai siseriiklike õigusnormide kohaselt jõustuda alles alates lahkumisettekirjutuses riigist vabatahtlikult lahkumiseks antud tähtaja möödumisest, st 18. veebruarist 2014.

28 Mis puudutab sotsiaalabi, millele A. A. Tallil oli enda väitel alates 18. veebruarist 2014 jätkuvalt õigus, siis leidis eelotsusetaotluse esitanud kohus, et huvitatud isikul puudus siseriiklike õigusnormide alusel võimalus esitada oma korduva varjupaigataotluse läbivaatamata jätmise otsuse peale kohtusse piiramatut kontrolli võimaldav ja peatava toimega kaebus. Nimelt saab selle kohtu sõnul esitada korduva varjupaigataotluse läbivaatamata jätmise otsuse peale kehtivate siseriiklike õigusnormide alusel ainult tühistamiskaebuse ja nõude selle täitmine „eriti kiireloomuliselt" peatada, mille täitmist peatava toime puudumise tõttu ei ole puudutatud isikul õigust riigis elada ja saada sotsiaalabi.

29 Neil asjaoludel otsustas Tribunal du travail de Liège (Liège'i töökohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„15. detsembri 1980. aasta seaduse artikkel 39/1 näeb koostoimes sama seaduse artikli 39/2 lõike 1 kolmanda lõiguga, artikliga 39/76, artikli 39/82 lõike 4 teise lõigu punktiga d ja artikliga 57/6/2 ette, et korduva varjupaigataotluse läbivaatamata jätmise otsuse peale saab esitada ainult tühistamiskaebuse ja

nõude selle täitmine eriti kiireloomuliselt peatada. Kuna tegemist ei ole piiramatut kontrolli võimaldava kaebusega ega otsuse täitmist peatava toimega kaebusega ja kaebuse menetlemise ajal ei ole kaebajal ei riigis elamise õigust ega õigust saada materiaalset abi, siis kas need õiguskaitsevahendid on kooskõlas harta artiklis 47 ja direktiivi 2005/85 artiklis 39 kehtestatud nõuetega, mis näevad ette õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile?"

Eelotsuse küsimuse analüüs

Vastuvõetavus

30 CPAS, Fedasil, Belgia valitsus ja Euroopa Komisjon toetavad lähenemist, et eelotsuse küsimus on vastuvõetamatu. Nimelt väidavad nad, et Conseil du contentieux des étrangers'is (halduskohus välismaalaste küsimustega seonduvates asjades) ja Conseil d'État's (riiginõukogu) toimuvat menetlust reguleerivaid õigusnorme käsitleva 10. aprilli 2014. aasta seaduse (edaspidi „10. aprilli 2014. aasta seadus"), millega muudeti 15. detsembri 1980. aasta seadust, jõustumine 31. mail 2014 ehk pärast seda, kui käesolev eelotsusetaotlus jõudis Euroopa Kohtusse, tõi nimetatud seaduse artiklis 26 kehtestatud üleminekusätteid arvesse võttes kaasa selle, et A. A. Talli kaebus teise varjupaigataotluse läbivaatamata jätmise otsuse peale omandas otsuse täitmist peatava toime, ja samuti tuleb seeläbi tunnustada A. A. Talli õigust materiaalsele abile tema kaebuse läbivaatamise ajal.

31 Euroopa Kohus palus eelotsusetaotluse esitanud kohut, et see teavitaks teda 10. aprilli 2014. aasta seaduse jõustumise tagajärgedest nii põhikohtuasja vaidlusele kui ka eelotsusetaotlusele, ning täpsustaks, kas see vaidlus on jätkuvalt tema menetluses ja, jaatava vastuse korral, kas Euroopa Kohtu vastus on vajalik nimetatud vaidluse lahendamiseks.

32 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märkis oma vastuses, mis saabus Euroopa Kohtusse 19. jaanuaril 2015, et ajavahemikku 18. veebruarist 2014 kuni 31. maini 2014 puudutavas osas on vaidlus jätkuvalt tema menetluses.

33 Lisaks saatis Fedasil 28. mail 2015 Euroopa Kohtusse koopia Belgia Cour constitutionnelle'i (konstitutsioonikohus) 7. mai 2015. aasta otsusest nr 56/2015. Viimati nimetatud kohus, kelle poole eelotsusetaotluse esitanud kohus oli samuti pöördunud küsimusega põhikohtuasjas käsitlusel olevate siseriiklike õigusnormide kooskõlast Belgia põhiseadusega, koostoimes EIÕK-ga, sedastas, et arvestades 10. aprilli 2014. aasta seaduse ja selle artiklis 26 sätestatud üleminekusätete jõustumist, on see seadus kohaldatav menetlusele, mille A. A. Tall Conseil du contentieux des étrangers's (halduskohus välismaalaste küsimustega seonduvates asjades) alustas, ja otsustas saata asja tagasi eelotsusetaotluse esitanud kohtule, et viimane saaks läbi vaadata ja hinnata, kas eelotsuse küsimusega Cour constitutionnelle'i poole pöördumine on jätkuvalt vajalik.

34 Selles osas on oluline meenutada, et ELTL artiklis 267 sätestatud menetluses on üksnes asja menetleval ja selle lahendamise eest vastutaval siseriiklikul kohtul kohtuasja eripära arvesse võttes õigus hinnata nii eelotsuse vajalikkust asjas otsuse langetamiseks kui ka Euroopa Kohtule esitatavate küsimuste asjakohasust. Seega juhul, kui esitatud küsimused puudutavad liidu õiguse tõlgendamist, on Euroopa Kohus põhimõtteliselt kohustatud tegema eelotsuse. Eeldusest, et liikmesriigi kohtu esitatud eelotsuse küsimused on asjakohased, saab kõrvale kalduda üksnes erandjuhul, kui on ilmne, et liidu õigusnormi tõlgendamine, mida siseriiklik kohus palub, ei ole mingil viisil seotud põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, või ka juhul, kui probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada vajalikke faktilisi või õiguslikke asjaolusid, et anda tarvilik vastus talle esitatud küsimustele (kohtuotsus FOA, C-354/13, EU:C:2014:2463, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika).

35 Lisaks olgu veel meenutatud, et Euroopa Kohus ei tõlgenda eelotsusemenetluses siseriiklikke õigusnorme ega otsusta eelotsusetaotluse esitanud kohtu antud tõlgenduse õigsuse üle. Nimelt on siseriikliku õiguse tõlgendamise üle pädevad otsustama ainult siseriiklikud kohtud (kohtuotsus Samba Diouf, C-69/10, EU:C:2011:524, punkt 59 ja seal viidatud kohtupraktika).

36 Siit järeldub, et Euroopa Kohtu ülesanne ei ole lahendada küsimust, kas uue seaduse üleminekusätteid tuleb tõlgendada nii, et see seadus on tagasiulatuvalt kohaldatav A. A. Talli olukorrale muu hulgas vaidlusalusel ajavahemikul, millele eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab oma 19. jaanuari 2015. aasta vastuses Euroopa Kohtu esitatud teabenõudele.

37 Seega ei ole ilmne, et liidu õigusnormi tõlgendamine, mida eelotsusetaotluse esitanud kohus palub, ei ole viimasele põhikohtuasja vaidluse lahendamiseks vajalik.

38 Järelikult on käesolev eelotsuse küsimus vastuvõetav.

Sisulised küsimused

39 Esimese eelotsuse küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2005/85 artiklit 39 tuleb koostoimes harta artikliga 47 tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriiklikud õigusnormid, mis ei anna korduva varjupaigataotluse läbivaatamata jätmise otsuse peale, nagu on käsitlusel põhikohtuasjas, esitatud kaebusele peatavat toimet.

40 Esmalt tuleb täpsustada, et A. A. Talli esitatud teist varjupaigataotlust tuleb vaadelda kui „korduvat taotlust" direktiivi 2005/85 artikli 32 tähenduses, ning et pagulaste ja kodakondsuseta isikute ülemkomissariaadi keeldumine vaadata see taotlus läbi on vastavalt „otsus mitte vaadata korduvat taotlust põhjalikumalt läbi" selle direktiivi artikli 39 lõike 1 punkti c tähenduses.

41 Nimetatud direktiiv määrab artiklis 39 kindlaks tunnused, millele peavad vastama õiguskaitsevahendid, mis on muu hulgas esitatud otsuse peale jätta korduv varjupaigataotlus läbi vaatamata, ja näeb artiklis 24 „Erimenetlused" ette, et liikmesriigid võivad erandina sama direktiivi II peatüki üldpõhimõtetest ja tagatistest ette näha erimenetlused.

42 On vaja kindlaks teha, kas nimetatud artikleid tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus siseriiklikud õigusnormid, mis ei anna korduva varjupaigataotluse läbivaatamata jätmise otsuse peale, nagu on käsitlusel põhikohtuasjas, esitatud kaebusele peatavat toimet, ja mis võtab niisuguse kaebuse esitanud isikult pärast eelmise varjupaigataotluse rahuldamata jätmist õiguse rahalisele abile seni, kuni niisuguse otsuse peale esitatud kaebuse kohta otsuse tegemiseni.

43 Kõigepealt tuleb toonitada, et direktiiviga 2005/85 ette nähtud menetlused on miinimumnõuded ning liikmesriikidel on siseriikliku õiguse eripära arvesse võttes nende sätete rakendamisel mitmes mõttes kaalutlusruum (kohtuotsus Samba Diouf, C-69/10, EU:C:2011:524, punkt 29).

44 Oluline on meenutada, et direktiivi 2005/85 artikkel 39, mis reguleerib õigust tõhusale õiguskaitsevahendile kätkevat üldpõhimõtet, paneb liikmesriikidele kohustuse tagada, et varjupaigataotlejatel on õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtumenetluses asjades, mis on loetletud selle artikli lõikes 1.

45 Selles osas tuleneb nimetatud direktiivi artikli 39 lõike l punktist c, et liikmesriigid peavad tagama, et varjupaigataotlejatel on õigus tõhusale õiguskaitsevahendile „otsus[e suhtes] mitte vaadata korduvat taotlust põhjalikumalt läbi vastavalt [sama direktiivi] artiklitele 32 ja 34".

46 Lisaks tuleb meenutada, et – nagu ilmneb direktiivi 2005/85 põhjendusest 15 – kui varjupaigataotleja esitab korduva taotluse ilma uusi tõendeid või argumente esitamata, oleks ebaproportsionaalne kohustada liikmesriike läbivaatamismenetlust täies ulatuses uuesti korraldama ning et sellistel juhtudel peaksid liikmesriigid saama valida menetluse, mis võimaldaks teha erandeid varjupaigataotlejatele üldiselt antavatest tagatistest.

47 Niisiis, nagu näeb ette direktiivi 2005/85 artikli 32 lõike 2 punkt b, võib korduva varjupaigataotluse läbivaatamata jätmise otsuse teha „erimenetluses", niisuguse menetluse tulemusena, mis nimetatud direktiivi artikli 32 lõike 3 kohaselt seisneb selle taotluse esialgses läbivaatamises, mille käigus tehakse muu hulgas kindlaks, kas pärast asjaomase taotleja varasema taotluse kohta otsuse vastuvõtmist on kerkinud esile või esitatud uusi asjaolusid või tõendeid, mis aitavad kindlaks teha, kas seda taotlejat on võimalik käsitada pagulasena.

48 Igal juhul täpsustab direktiivi 2005/85 artikli 32 lõige 4, et kui esialgse läbivaatamise käigus kerkib esile uusi asjaolusid või taotleja esitab uusi tõendeid, mis olulisel määral lisavad tõenäosust käsitada taotlejat pagulasena, jätkatakse taotluse läbivaatamist vastavalt selle direktiivi II peatükile, mis käsitleb aluspõhimõtteid ja põhitagatisi. Seevastu, kui – nagu see on põhikohtuasjas – ei järgne esialgsele läbivaatamisele korduva taotluse läbivaatamist, võivad liikmesriigid nimetatud direktiivi artikli 7 lõike 2 alusel näha ette erandi selle artikli lõikes 1 kehtestatud reeglist, mille kohaselt varjupaigataotlejatel lubatakse jääda liikmesriiki üksnes menetluse eesmärgil.

49 Siit järeldub *a fortiori*, et liikmesriigid võivad näha ette, et korduva varjupaigataotluse läbivaatamata jätmise otsuse peale esitatud kaebusel – nagu see, mida käsitatakse põhikohtuasjas – puudub peatav toime.

50 Lisaks on oluline rõhutada, et direktiivi 2005/85 sätteid tuleb tõlgendada, nagu ilmneb ka selle direktiivi põhjendusest 8, austades põhiõigusi ja muu hulgas hartaga tunnustatud põhimõtteid.

51 Seetõttu peavad nimetatud direktiivi artiklis 39 ette nähtud õiguskaitsevahendi omadused olema kindlaks määratud vastavalt harta artiklile 47, mis kinnitab tõhusa kohtuliku kaitse õiguse põhimõtet ja mille sõnastuse kohaselt on igaühel, kelle liidu õigusega tagatud õigusi või vabadusi rikutakse, selles artiklis kehtestatud tingimuste kohaselt õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus (vt analoogia korras kohtuotsus Abdida, C-562/13, EU:C:2014:2453, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika).

52 Selles osas ilmneb harta artikli 47 kohta antud selgitustest, et selle artikli esimene lõik põhineb EIÕK artiklil 13.

53 Samuti tuleb märkida, et harta artikli 19 lõikes 2 on eelkõige täpsustatud, et kedagi ei tohi tagasi saata riiki, kus teda tõsiselt ohustab ebainimlik või alandav kohtlemine.

54 Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikast, mida harta artikli 52 lõike 3 kohaselt tuleb harta artikli 19 lõike 2 tõlgendamisel arvestada, tuleneb, et kui liikmesriik otsustab saata välismaalase riiki, kus on tõsiselt alust arvata, et teda tegelikult ohustab EIÕK artikliga 3 vastuolus olev kohtlemine, nõuab EIÕK artiklis 13 ette nähtud õigus tõhusale õiguskaitsevahendile, et sel välismaalasel oleks võimalik kasutada õiguskaitsevahendit, millel on seadusest tulenevalt tagasisaatmist lubava meetme täitmist peatav mõju (vt muu hulgas Euroopa Inimõiguste Kohtu otsused Gebremedhin *vs*. Prantsusmaa, § 67, *Recueil des arrêts et décisions* 2007-II, ning Hirsi Jamaa jt *vs*. Itaalia, § 200, *Recueil des arrêts et décisions* 2012-II).

55 Samas tuleb märkida, et käesoleval juhul puudutab vaidlus põhikohtuasjas üksnes selle otsuse õiguspärasust, millega jäeti läbi vaatamata korduv varjupaigataotlus direktiivi 2005/85 artikli 32 tähenduses.

56 Niisuguse otsuse peale esitatud kaebuse puhul peatava toime puudumine on põhimõtteliselt kooskõlas harta artikli 19 lõikega 2 ja artikliga 47. Nimelt, kuigi niisugune otsus ei võimalda kolmanda riigi kodanikul saada rahvusvahelist kaitset, ei saa selle otsuse täitmine iseenesest viia nimetatud kodaniku väljasaatmiseni.

57 Seevastu, kui niisugusest otsusest, nagu on käsitlusel põhikohtuasjas, varasema või hilisema varjupaigataotluse läbivaatamise käigus võtab liikmesriik asjaomase kolmanda riigi kodaniku suhtes vastu tagasisaatmisotsuse direktiivi 2008/115 artikli 6 tähenduses, peab sel kodanikul olema võimalik kasutada selle otsuse vastu oma õigust tõhusale õiguskaitsevahendile vastavalt selle direktiivi artiklile 13.

58 Selles osas tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et õiguskaitsevahendil peab igal juhul olema peatav toime, kui seda kasutatakse tagasisaatmisotsuse peale, mille täitmisel võib asjaomast kolmanda riigi kodanikku tõsiselt ohustada surmanuhtlus, piinamine või muu ebainimlik või alandav kohtlemine või karistus, tagades nii selle kolmanda riigi kodaniku suhtes harta artikli 19 lõike 2 ja artikli 47 nõuete järgimise (vt selle kohta kohtuotsus Abdida, C-562/13, EU:C:2014:2453, punktid 52 ja 53).

59 Siit järeldub, et peatava toimega kaebuse puudumine niisuguse otsuse peale, nagu on käsitlusel põhikohtuasjas, mille täitmisel ei saa asjaomast kolmanda riigi kodanikku ohustada EIÕK artikliga 3 vastuolus olev kohtlemine, ei riku õigust tõhusale õiguskaitsevahendile, mis on ette nähtud direktiivi 2005/85 artiklis 39, koostoimes harta artikli 19 lõikega 2 ja artikliga 47.

60 Eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb eelotsuse küsimusele vastata, et direktiivi 2005/85 artiklit 39 tuleb koostoimes harta artikli 19 lõikega 2 ja artikliga 47 tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus siseriiklikud õigusnormid, mis ei anna peatavat toimet kaebusele, mis on esitatud sellise korduva varjupaigataotluse läbivaatamata jätmise otsuse peale, nagu on käsitlusel põhikohtuasjas.

Kohtukulud

61 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

Nõukogu 1. detsembri 2005. aasta direktiivi 2005/85/EÜ liikmesriikides pagulasseisundi omistamise ja äravõtmise menetluse miinimumnõuete kohta artiklit 39 tuleb koostoimes Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 19 lõikega 2 ja artikliga 47 tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus siseriiklikud õigusnormid, mis ei anna peatavat toimet kaebusele, mis on esitatud sellise korduva varjupaigataotluse läbivaatamata jätmise otsuse peale, nagu on käsitlusel põhikohtuasjas.

Allkirjad